

جان مک‌لاند

تاریخ اندیشه‌ی
سیاسی غرب

۱

ازیونان باستان تا عصر روشنگری

ترجمه‌ی جهانگیر معینی علمداری

فهرست مطالب

۱۱	دیباچه

بخش نخست یونانیان

۱۵	۱ اندیشه‌ی سیاسی یونان قدیم
۴۷	۲ سقراط و افلاطون
۷۹	۳ نگاه‌انان دولت و عدالت
۱۲۳	۴ ارسطو و علم سیاست

بخش دوم رومی‌ها و کلیسای کاتولیک روم

۱۶۵	۵. ار دولت‌شهر به جهان‌شهر
۲۱۱	۶. تفکر جهان‌شهری مسیحی، شهرِ حدایِ ست‌آگوستین
۲۵۱	۷ قلمرو مسیحی و قانون آن، توماس آکویناس قدیس

بخش سوم رومی‌ها و اومانیزم‌ها نارآفرینی حاکمیت

۲۹۳	۸ نارآفرینی حاکمیت، مارسیلیوس پادوایی
۳۳۵	۹ ماکیاولی شهریار و جمهوری فصیلت‌مد

بخش چهارم نظریه‌ی قرارداد اجتماعی

۳۷۹	۱۰ طهور و پایداری استثنایی نظریه‌ی قرارداد اجتماعی

۸ تاریخ اندیشه‌ی سیاسی عرب

- ۴۲۳ ۱۱ قرارداد اجتماعی (۱) روایت هاری
۵۰۳ ۱۲ قرارداد اجتماعی (۲) روایت لاک
۵۴۵ ۱۳ قرارداد اجتماعی (۳) روایت روسویی

زمینه

می‌گویید یونانیان قدیم مدع نظریه‌پردازی در عرصه‌ی سیاست بوده‌اند، اما قصد آنان از این بواوری، بارها و بارها، بد فهمیده شده است بدون تردید، افلاطون آعارگر تأملی نظام‌مند درباره‌ی سیاست بود یقیناً این‌طور نبوده که یک روز افلاطون پس از بیدار شدن از خواب، به این فکر افتاده باشد که چیر ریادی از سیاست در دسترس ندارد و آنگاه شروع به نوشتن رساله‌ی **جمهور** کرده باشد همین‌طور، به‌نظر نمی‌رسد که سیاست بحسبتین موضوعی بوده که باستانیان در باب آن تأملی کرده باشد کما این‌که این‌گونه نبوده که وقتی به سیاست می‌اندیشیده‌اند، هیچ چیر دیگری در سر نداشته‌اند بطرورری درباره‌ی حدایان، چگونگی رتق‌و‌فتق امور مرل، چیستی محتوای آموزش‌های احلاقی سروده‌های هومری، ماهیت جهان طبیعی، و طایف فردی، محدودیت‌های مهمان‌نوازی از دیگران و بسیاری امور دیگر، ساقه‌ای به‌مراتب قدیمی‌تر از نظریه‌پردازی سیاسی دارند بدون شک، طول و عرص این فهرست را می‌توان تقریباً بی‌حد و حساب گسترش داد حتی اگر قضیه نا حدس و گمان رفع و رجوع شود، شاید نار هم حتی بهتر باشد که چین کنیم ریرا آن‌چه امروز در حصوص طرر تفکر باستانیان می‌داسیم، تا حدود ریادی، حسه‌ی تصادفی دارد و به چگونگی حفظ و دوام

دست‌نوشته‌های آنان در طول رمان نار می‌گردد کاملاً محتمل است، آنچه امروز به ما رسیده، چیری حر یک رشته قطعه‌گفتارهای تحریف‌شده باشد و این قطعات تصویری گمراه‌کننده از آنچه در دهن یونانیان قدیم می‌گذشته، به ما ارائه دهد و اما ناید پرسید کدام یونانیان؟ برخی یونانیان قدیم، در واقع، قدمت به مراتب بیش‌تری داشتند (سروده‌های هومری را احتمالاً پیش از ۸۰۰ ق م بزرگ‌تر می‌خوانند) برخی از این یونانیان در سرزمین‌های بسیار دور از مرزهای (فعلی) دولت مدرن یونان زندگی می‌کردند و به‌طور مثال، در حوب فرانسه، ایتالیا یا آسیای صغیر یا مصر سکونت داشتند کسانی که خود را یونانی می‌نامیدند، حتی در مورد آنچه موح یونانی بودنشان می‌گردید، توافق نداشتند دیای یونانی مراکز بزرگ حوب خود را داشت معد دلفی، به سب پیش‌گویی هایش، المپیا و کرینت به سب این که محل‌های برگزاری مسابقه‌های ورزشی بودند، آتن به دلیل ثروت و موقعیت امپراتوریایی آن و بزرگ‌ترین نقشی که در امور مربوط به تعلیم و تربیت ایفا می‌کرد، و اسپارت به دلیل پیشینه‌ی طولانی برخی بهادهای آن، حوب این مراکز محسوب می‌شدند. نااین حال، هزاران هزار افرادی که خود را یونانی می‌دانستند، هیچ‌گاه در حوب هیچ‌یک از این مکان‌ها مقیم نبودند، هرچند درباره‌ی آن‌ها چیزهایی شنیده بودند و متوجه تاثیرگذاری‌شان بودند کسی نمی‌داند که همه‌ی این افراد چه اندیشه‌هایی در سر داشتند، کما این که در آن رمان بزرگ چنین آگاهی و حوب نداشت

اگرچه تلاش برای تحلیلی محتوای فکری یک دهن بوعاً یونانی اقدامی بی‌فایده است، ولی در عین حال می‌توان این پرسش مهم را مطرح کرد که دهن چگونه سازمان یافته است شناحت سیاهه‌ی اموری که یونانیان پیش از شروع به اندیشیدن نظام‌مند درباره‌ی سیاست در دهن خود داشتند، می‌تواند سرب‌هایی برای شناحت نحوه‌ی عمل دهن آن‌ها در اختیار ما قرار دهد این سیاهه قابل گسترش است، اما هیچ دلیلی و حوب ندارد که بر اساس آن نتوان به این سیاهه به شیوه‌ای حوب نظم و ترتیب داد ناستانیان افرادی عمل‌گرا

بودند آن‌ها پیش از طرح پرسشی در حبوب «چرایی» نه «چگونگی» امور می‌پرداختند به‌نظر می‌رسد، در دوره‌ی پیش از دوره‌ی کلاسیک تفاوت چندانی میان انواع پرسش‌های مربوط به «چگونگی» قابل نبودند از دیدگاه آن‌ها، این که نا یک بیگانه چگونه ناید رفتار کرد، یا این که مراسم انحام قربانی برای حدایان ناید چگونه انحام شود، یا آیین حوب چگونه ناید باشد، یا این که یک مررعه چگونه ناید اداره شود، پرسش‌هایی از انواع مختلف حوبه نمی‌کرد عادت کرده‌ایم که پرسش‌های مربوط به امور اخلاقی را از سحی متفاوت از پرسش‌های فنی مربوط به بهترین شیوه‌ی به‌انحام رساندن امور بدانیم، و در نتیجه به سادگی دچار این اشتباه می‌شویم که یونانیان قدیم را مردمانی بسیار ساده‌اندیش تصور کنیم دلیل مان این است که آنان نتوانستند تفاوت‌ها را تشخیص دهند البته در این مورد کم‌ترین تردیدی و حوب دارد که آنان تفاوت‌ها را در نظر نداشتند یا دست‌کم حیلی این تفاوت‌ها را بر حوبسته نکردند، اما توضیح این که چرا آنان چنین کردند، چندان ساده نیست اساس عمل‌گرایی (پراگماتیسم) ناستانیان به پیوند بر دیکی نار می‌گردد که آنان میان اندیشه و عمل برقرار می‌کردند از این دیدگاه، اندیشیدن به هر چیز به معنای اندیشیدن به مناسب‌ترین یا بهترین شیوه‌ی انحام آن بود گویا تقریباً آن‌ها بر این ناور بودند که ارزش ندادند رحمت اندیشیدن را بر حوب هموار کنیم، بی‌آن که گوشه‌ی چشمی به عمل داشته باشیم همان‌طور که هرمد یونانی هر را برای حوب هر نمی‌خواست، اندیشمند یونان قدیم بزرگ‌تر نداشت که اندیشیدن برای حوب اندیشیدن ارزش داشته باشد پرسش‌های مربوط به این که چگونه می‌توان کاری را به انحام رساند، همواره به‌طور صمی مشتمل بر این پرسش بزر بود که چگونه ناید کاری را به انحام رساند؟ و این پرسش که «چگونه ناید کاری را انحام داد»، به‌طور صمی، این پیش‌فرض را در بر دارد که هر آنچه ارزش انحام دارد، ارزش حوب انحام دادن بزر دارد

اندیشیدن به این که امور را چگونه می‌توان به یکی، و نایسته‌گی، به انحام رساند، ناید از حایی آعار می‌شد بحت نا ناستانیان یار بود و آنان، ایلید